

Tallers Soteras

150

anys

*Al Josep, per haver-nos donat a tots
l'oportunitat de fer aquest llibre.*

Primera edició: octubre 2010

© dels textos: Miquel Gutiérrez Poch

© de les imatges i les fotografies: arxiu familiar i Museu Molí Paperer de Capellades

© de les característiques d'aquesta edició: Tallers Soterias, SL

Amador Romaní s/n - 08786 Capellades

Tel.: 93 801 02 05

www.tallers-soterias.com

soterias@tallers-soterias.com

Edició: Cristina Molner Closas

Disseny de l'interior i la coberta: Cristina Payà

Maquetació: Cristina Payà

Impressió: Tallers Gràfics de Romanyà Valls

ISBN: 978-84-614-4388-8

Dipòsit legal:

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transmissió d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei.

C O N T I N G U T

Presentació: Josep Soteras Munné	9
La grandesa dels modestos: Tallers Soteras (1860-2010)	11
La gènesi (1860-1877)	15
La maduresa (1878-1936)	23
De l'autarquia a les noves oportunitats (1936-1976)	39
El passat recent i la situació actual (1977-2010)	63
Apèndix	73

P R E S E N T A C I Ó

Aquest recull d'imatges i d'informació vol ser una pinzellada d'una història familiar que ha perdurat fins als nostres dies amb dedicació i voluntat.

Complir aquests 150 anys em fa reviure moments familiars, anècdotes i sobretot em fa adonar del valor que pot arribar a tenir el nom d'una família. En el nostre cas, aquestes cinc generacions plenes d'històries, en les quals el treball i el dia a dia han estat tan lligats de pares a fills, crec que ens han transmès a tots nosaltres una manera concreta de viure la vida i també un sentit de la responsabilitat molt gran vers nosaltres mateixos, la família i l'entorn.

Aquest sentit de la responsabilitat i d'amor per l'ofici li dec al meu pare, sens dubte. M'omple d'orgull i em fa pensar que deuen ser sentiments comuns en les famílies que han conservat els negocis familiars generació rere generació, malgrat l'esforç que això requereix.

Durant aquests anys hem subsistit construint amb enginy i habilitat maquinària sobretot per a papereres de la vila de Capellades, però també d'altres indrets. Totes aquestes empreses amb els seus noms i les seves preocupacions sempre han estat molt properes a nosaltres i han omplert d'històries els nostres

àpats familiars. Aquesta proximitat i el flux d'entesa entre els paperers, les seves famílies i la família Soteras, han configurat des de petits un vocabulari molt concret.

Vivim en un món en què tot passa a una gran velocitat i en què potser ens hem perdut moments per culpa d'aquestes presses. Ara mateix, llegint els textos d'aquest llibre i contemplant les seves imatges, hem sentit el pas del temps i hem pres consciència de com els anys han anat passant de generació en generació mirant de fer les coses amb una certa cura.

Hem parlat del nom de Soteras, però tenim present que cadascun dels Soteras que hem esmentat ha tingut una parella que segurament ha sabut mantenir l'equilibri entre la família i la feina. No podria oblidar la Cristina, la meva dona, ja que sense ella aquest llibre i moltes altres coses no haurien estat possibles. Gràcies per mirar de comprendre'm i per estar al meu costat.

Josep Soteras
Agost 2010

LA GRANDESA DELS MODESTOS: TALLERS SOTERAS

El desenvolupament de la manufactura paperera catalana i espanyola durant el segle XVIII té a Capellades i als pobles propers un dels seus millors exemples. En paral·lel a l'increment de la demanda de paper del Real Sello i d'*encigarrar* s'anaven multiplicant les tines. Així, a l'Anoia es va passar dels 14 molins de 1728 als prop de 50 de 1800. Com a resultat d'aquest desenvolupament paperer van fer la seva aparició una sèrie de serveis auxiliars (fusters, ferrers, serrallers, etc.). Al mateix temps, l'existència d'aquests serveis va alimentar el desenvolupament paperer. Eren, per tant, dues variables que s'enriquien mútuament. A més, aquests serveis eren requerits des d'altres punts de Catalunya i Espanya. Justament, la seva existència fou una de les raons de la primacia paperera del "districte industrial" de Capellades davant d'altres contrades espanyoles.

El sector paperer de l'Anoia, en el context del canvi tècnic que va començar a viure el sector a Catalunya i a Espanya durant la dècada de 1840 amb la introducció de la màquina contínua, va prendre una clara opció: la de la continuïtat. Així, lluny de fer el trànsit cap a la fabricació mecànica de paper, fins al 1880 es van consolidar les estructures productives del paper tradicional. Fins i tot la capacitat productiva es va ampliar. Això no vol dir que la tecnologia utilitzada no evolucionés i fos completament estàtica. De fet, bona part de l'expansió de la capacitat productiva es va

fonamentar en la introducció de la pila holandesa, instrument que es va començar a difondre a la zona paperera de l'Anoia ben entrat el segle XIX i que substituïa les tradicionals maces trituradores. El nou mecanisme de trituració del drap, al costat del nombre creixent de tines productives, fou una gran oportunitat per consolidar aquests sectors auxiliars de la fabricació de paper. Així, a mitjan segle XIX funcionaven cinc instal·lacions de serralleria a Capellades: eren les de Baptista Torrescasana, Joan Torrescasana, Joan Margets, Damià Ribas i Antoni Campmajó. Aquestes instal·lacions mecàniques, però, no es dedicaven en exclusiva al sector paperer.

En aquest marc de noves oportunitats va fer la seva aparició el taller d'Isidre Soterias Figueras el 1860. El cognom Soterias ja era des del segle XVIII un referent en la fabricació de paper. Malgrat això, sembla que Isidre Soterias no procedia d'aquesta família membre de l'oligarquia paperera. En canvi, el seu pare sí que treballava en un molí paperer. Existeix certa confusió a l'entorn

del nom del pare d'Isidre Soterias Figueras. Algunes fonts li atorguen el nom de Josep i altres el de Francesc. En aquest cas s'utilitzarà el de Josep, el més habitual a les fonts. Josep Soterias Alert era fill de Josep Soterias i Paula Alert. Una part dels germans de Josep Soterias Alert es dedicava a la pagesia i a la ramaderia. En canvi ell, segons el padró del 1846, era paperer, com ja s'ha dit, i tenia 50 anys (per tant, era nascut entorn del 1796). Estava casat amb Rosa Figueras, de 40 anys. Cal destacar que els Figueras es dedicaven a la tragineria. El matrimoni Soterias Figueras tenia el 1846 quatre fills: Josep (17 anys i paperer), Bonaventura (15 anys i aprenent), Isidre (8 anys) i Marià (5 anys). Per tant, Isidre Soterias Figueras va néixer el 1838.

En l'evolució dels tallers Soterias es poden distingir quatre etapes: la de gènesi (1860-1877), la de maduresa (1878-1936), la de l'autarquia a les noves oportunitats (1936-1976) i el passat recent i la situació actual (1977-2010).

1860-1877

LA GÈNESI

No es coneixen les circumstàncies personals que van portar Isidre Soteras Figueras a posar en funcionament el seu taller. A la matrícula industrial del 1860 encara no apareix el taller. Curiosament, les primeres aparicions a aquesta font fiscal són a nom d'Isidre Figueras. Aquesta errada ja apareix corregida a la dècada de 1870. Una escriptura notarial datada el 1874 diu que Isidre Soteras, junt amb el llavors soci seu Ramon Blanch Bosch, "hace algunos años vienen ejerciendo en esta Villa industria de cerrajería en la tienda que ambos tienen en la misma". En aquella època hi havia quatre instal·lacions més a Capellades: la de Joan Torrescasana, la de Batista Torrescasana, la de Joan Margets i la de Damià Ribas.

Isidre Soteras i Figueras (1838-1917) es va casar amb Francesca Tort i Torrescasana. Segons el padró de 1868 residia al carrer Major 19, on també es trobava el taller. Convivia amb la seva dona i els seus fills Maria i Isidre. La família Soteras Tort compartia domicili amb el soci comercial de l'Isidre Soteras, l'abans esmentat Ramon Blanch, natural de Mura (Bages). Ambdós consten com a ferrers.

Ben aviat el taller d'Isidre Soteras va esdevenir un referent essencial a la indústria de l'Anoia, especialment del sector paperer. Llavors ja va començar a ser conegut com a "ca l'Isidre

Manyà". El gruix de l'activitat del taller era l'adequació dels vells molins a les noves màquines (amb la posada en funcionament de *cilindros* o piles holandeses i altra maquinària, com premses, etc.) i el seu manteniment i reparació. Una carta datada el 28 de gener de 1872 i signada pel mateix Isidre Soteras ho il·lustra. El seu destinatari era l'empresa capelladina de Hijos de Romaní y Tarrés. En aquesta carta es comenten dues tasques: el manteniment de la premsa d'una tina i les reparacions en el bombo d'una pila holandesa de Cal Violant. El 1876 va participar en la reforma del molí de Capellades propietat d'Antoni M. Romaní i Romaní. La feina va consistir en la posada en funcionament d'una pila holandesa per la qual va rebre 3.055 pessetes. Isidre Soteras també va participar en la posada en funcionament d'algun nova instal·lació, com quan el 1868 va gestionar la part mecànica de la construcció del nou Molí de la Vila finançada per Jaume Ferrer Roca. El total cobrat per Soteras, en aquest cas, fou de 4.971,555 escuts.

La societat creada entre Isidre Soteras i Ramon Blanch es va dissoldre el 10 de febrer de 1874, tot i que l'anterior 31 de desembre fou el darrer dia de col·laboració entre ambdós. Segons la corresponent acta notarial, Blanch li va cedir tots els seus drets per 2.500 pessetes. La dissolució de la societat sembla coincidir amb el matrimoni de Ramon Blanch. Poc després el taller es trasllada de la seva seu al carrer Major al carrer del Pilar. Isidre Soteras va comprar-hi el 1876 una casa a Maria Bonet i Nin, resident a Barcelona. El preu de compra fou de 4.000 pessetes. El 1878 va ampliar el pati posterior amb la compra d'un espai propietat d'una casa del carrer Major. La família Soteras va instal·lar el taller als baixos i el seu domicili als pisos superiors. L'empresa capelladina estava preparada en termes d'espai per a un nou repte. En paral·lel, els contactes comercials d'Isidre Soteras Figueras van facilitar l'augment del seu pes social i polític a Capellades. Ho demostra que des de finals de la dècada de 1870 va ser membre habitual de la corporació municipal.

Tallers
Soteras

150
anys

Isidre Soteras Figueras (1838-1917) a la dècada de 1880.

Isidre Soteras Figueras i Francesca Tort Torrescasana amb els seu fills a la primera dècada del 1900. D'esquerra a dreta, Maria, casada amb Evarist Vilarrúbies, de Carme; Isidre, casat amb Teresa Poch i successor del taller des del 1917; Benet, casat amb Trinitat Giner i mort juntament amb el seu fill gran a la carretera de l'Arrabassada el 1936, i Genís, casat amb Àngela Palet i que va morir fent les amèriques. A la imatge faltaria la Rosa, desapareguda uns anys abans.

Hijos de Romaní y Tarrés
Capellades June 29 de 1872
Molt S. m'heu acabat de rebre la sub-
stanta feta del 28 d'loren, y sobras
del que V.S. mandavan de un caagol
de premsa de una tina, al caagol
y folla y llantano tot junt
Valor 56,5 que es al pare com los
dumes, y sobras del que amdiavan
del bombo del Violan fa totenim
Uest y aquesta samana s'anira
a monta sens falta
My L de S.
Isidre Soteras

Carta d'Isidre Soteras Figueras adreçada a Hijos de Romaní y Tarrés amb data de 28 de gener de 1872. De la correspondència de l'època es dedueix que l'activitat principal del taller era l'adequació dels vells molins a les noves màquines i el seu manteniment. Aquesta carta en concret fa referència a la reparació d'un bombo per al molí de Cal Violant.

Els Molins del Pas de l'Aigua a Capellades el 1945. En primer terme, l'antic pont de Capellades i, al fons, els molins paperers de Cal Violant, Cal Manel i el Molí Vell.

1878-1936

LA MADURESA

La segona etapa té com a element central la fabricació de màquines picardo. Cal recordar que aquestes màquines de forma rodona elaboraven el paper full a full de forma mecànica, però eliminant la part més substancial de la mà d'obra especialitzada de la tina. Justament, el recurs a aquest enginy es va fer en un context de creixent agitació sindical. Isidre Soteras va participar el 1878 en les obres realitzades a Cal Violant per posar en marxa la primera d'aquestes màquines a Capellades. L'arribada d'aquest enginy mecànic, portat des d'Itàlia per un grup d'empresaris paperers el 1877 i que havia estat a prova a Gelida, fou una nova oportunitat per al taller capelladí. La participació en els treballs de muntatge de l'esmentada màquina de Cal Violant, construïda pel taller barceloní de Lerme y Cia, li van reportar el coneixement necessari de la nova màquina. Així, el 1881 ja havia rebut l'encàrrec per fer-ne una de nova per a Cal Violant, enginy que fou instal·lat a mitjan 1882. Als balanços de l'empresa de 1885 aquesta màquina era valorada en 13.000 pessetes. Fruit dels bons resultats d'aquesta màquina, va rebre altres propostes. Isidre Soteras afirmava el 23 d'octubre en una carta adreçada a Ramon Romaní, propietari de la fàbrica de Cal Violant que

"(...) també sabrà que se m'ha presentat el Sr. Santiago Serra i ha parlat que vol fer fer una màquina de fer paper. Jo li he dit que vos-

tès tenien privilegi i li he dit que els models eren de vostè i que jo no dispoço sense permís de vostès.”

Segons nota de l'empresa Romaní a Isidre Soteras “no le pareció la cosa mal [...] salvo que hubiera dificultad por razón del privilegio”. En realitat el privilegi, registrat el 1877, caducava el mateix 1882. Entre el 20 de juliol de 1883 i el 20 de gener de 1884 va construir una màquina picardo per a les fàbriques d'Orpí de Santiago Serra Crusells. El taller de Soteras va guanyar un sòlid prestigi en la nova tecnologia.

A més, el taller de la família Soteras continuava fent les seves feines tradicionals, com el manteniment de la maquinària, especialment de les piles holandeses. Menys habituals eren la construcció dels propis cilindres, de màquines d'esquinçar el drap, de màquines de setinar cartolina, etc. Especialment acreditades estaven les piles holandeses, fruit de la forta especialització de l'empresa en l'apartat de preparació de pastes.

Els clients d'Isidre Soteras estaven tant a la comarca de l'Anoia com en altres punts de Catalunya i també d'Espanya. Entre els clients de l'Anoia destacaven la família Romaní (propietaris del molí de Cal Violant) i Miquel y Costas & Miquel. També els seus cilindres van funcionar a les fàbriques del Catllar, la Sénia, el Papiol, Ribes de Freser o Gelida. Cal fer especial esment de la

presència de maquinària Soteras a la fàbrica gelidenca de Vda. de Wenceslao Guarro. La maquinària de Soteras també va funcionar al País Valencià (a Bunyol) o a l'Aragó. En aquest sentit, el taller mecànic de Capellades va tenir relacions comercials molt estretes amb molins de Beseit. De fet, ja es té plenament constatada la presència de les seves piles holandeses a la localitat del Matarranya el 1882. El 1899 Gregorio Gil Hermanos li deia:

“Hemos determinado poner un bombo en el cilindro de trapo para lavar [...] y como suponemos que tu pronto vendrás por aquí a montar el molino del Toscó, desearíamos si te es posible y suponiendo que no es cosa de mucha faena lo fabricaras y arreglaras y lo mandarás antes de venir (...)”

En aquesta etapa, el protagonisme a l'empresa d'Isidre Soteras Tort (1874-1945) era creixent. Primer foren les piles holandeses i després les picardo de Soteras les que van trobar acollida a Beseit. A inicis del segle xx entre els seus clients beseitans destacaven Joaquim Cardona, Isidre Zapater, Ramon Morató, Isidre Pons, Gregori Gil o Ramon Gil. Aquesta intensa relació comercial amb les fàbriques del Matarranya es va traduir en diferents viatges de membres de la família Soteras. El 1905, per exemple, un operari del taller es va passar a Beseit setze dies per a la posada en marxa d'una màquina picardo. Aquestes relacions personals van estar vives durant diverses dècades, fins

al total declivi paperer de la localitat de Terol. El taller d'Isidre Soteras Tort s'anunciava el 1927 a la premsa com a "Taller de Construcció i Reparació de Maquinària. Especialitat en la fabricació de paper". En aquella època ja començava a tocar sostre el cicle representat per la instal·lació de màquines picardo.

A més dels treballs per als molins de la zona, el taller d'Isidre Soteras també feia feines per a les fàbriques tèxtils properes, com la de Guasch de Capellades, Cal Bota (gestionada a inicis del segle xx per Jacint Rifà), Ca la Fou (propietat de Sebastià Marsal i Fill), ambdues al terme de Cabrera. La seva participació en les fàbriques tèxtils, en general, no implicava feines excessivament complexes i era deutora de tallers forans més especialitzats. Sovint també servia com a mitjancer o elaborador de maquinària per a la fabricació de vi i oli (principalment premses). Justament, el coneixement de la fabricació de l'oli de primera mà a Beseit a través de la família Morató, clients seus, i els coneixements previs en l'elaboració de vi van permetre a Soteras la posada en funcionament d'un trull d'oli propi i d'una premsa vinícola situades al carrer Nou de Capellades.

El taller mecànic dels Soteras no deixava de ser una petita instal·lació familiar. Serveixi com a indicador que, segons una estadística datada el 1907, la seva plantilla era de quatre persones.

A aquesta plantilla calia sumar-hi dues persones més que treballaven en una serra de fusta a nom del mateix Isidre Soteras. La *Memoria acerca del estado de la industria en la provincia de Barcelona en el año 1907* feia una descripció de la maquinària habitual d'aquestes instal·lacions:

“Su herramental suele ser: fragua, yunque, tornillo y volante de talar, y en algunas un torno sencillo, siendo la fuerza muscular quien mueve los dos últimos elementos de trabajo.”

El taller de Capellades diferia d'aquesta descripció en comptar amb més maquinària i tenir l'accionament hidràulic. Isidre Soteras Figueras va adquirir el 24 de setembre de 1892 l'anomenat Molí d'en Fages (al carrer del Pilar, 2), situat just al davant del taller. Aquest edifici era propietat dels Fages des d'inicis del segle XIX, després d'adquirir-lo a Justí de Mora i de Gironella el 1805. Una petita porció fou venuda, poc després, al gremi de paraires per rentar-hi les seves llanes. A mitjan segle XIX combinava la fabricació de paper d'estrassa amb la de filats de cotó. Aquesta instal·lació havia desaparegut de la contribució industrial capelladina durant la dècada de 1880 i havia entrat en un ràpid procés de deteriorament. Justament el potencial energètic utilitzat per aquestes instal·lacions fou l'atractiu per a la compra per part d'Isidre Soteras. Així, poc després de la compra ja va sol·licitar l'ús d'aquesta energia per al seu taller. El

ple municipal va concedir a Soteras el 29 d'octubre de 1892 el permís per transmetre l'energia generada pel salt d'aigua, situat a l'edifici adquirit a Josep Fages, al taller per mitjà d'un eix especial. El juny de 1899 va sol·licitar a l'ajuntament la instal·lació a la seva propietat del carrer del Pilar número 2 d'un mall accionat hidràulicament, que havia de funcionar des de les quatre del matí fins a les nou del vespre. No es té documentada la seva posada en funcionament. Segons la matrícula industrial de 1905 i de la dècada de 1910, Isidre Soteras cotitzava per dues màquines d'un "taller de cerrajería".

La importància social i política d'Isidre Soteras Figueras es va incrementar en la figura del seu fill. Un exemple d'això fou la presència d'Isidre Soteras Tort a la junta constitutiva de la "Lliga Comercial, Industrial i Agrícola" datada el 28 d'octubre de 1901. Soteras compartia junta amb altres industrials (Josep Guasch, Antoni Pomés, Llorenç Miquel), comerciants (Josep Esplugas), constructors (Emili Vives) i propietaris (Emili Santacana). També va ocupar una tinença d'alcaldia el 1912 i la mateixa alcaldia el 1914. La importància econòmica d'aquest petit taller ve avalada pel fet que Isidre Soteras va presidir de forma efectiva l'Associació Patronal de Capellades i la seva comarca, fundada el 1921, tot i que nominalment la dominaven Miquel y Costas & Miquel i/o Guasch Hermanos.

Isidre Soteras Tort i Teresa Poch Llopart al jardí. El matrimoni va tenir quatre fills: Isidre, casat amb Vicenta Carbonell i successor del taller a partir de la mort del seu pare el 1945; Encarnació, casada amb Anton Massagué, ebenista de Capellades, i botiguera de la merceria familiar ca la Maria Bastera; Josep, que va morir als pocs anys de néixer, i Delfina, casada amb Fermí Guasch, propietari de la botiga coneguda com *cal General*.

Diverses generacions compartint sostre i recursos. A la imatge de 1943, els avis Soteras Poch acompanyats per Isidre Soteras Poch i Vicenta Carbonell Marsà i els seus fills Ricard, Montserrat, Isidre i Josep Maria, a la casa-taller de ca l'Isidre Manyà. També el 1910 consta que Isidre Soteras Tort i Teresa Poch Llopart i els seus fills Isidre, Encarnació i Delfina conviuen amb els avis Soteras Tort.

L'arribada de la màquina picardo el 1877 de la mà d'un grup d'empresaris paperers va revolucionar el sistema de fabricació tradicional, ja que permetia elaborar el paper full a full de forma mecànica. El 1881 Isidre Soteras rep l'encàrrec de construir la primera picardo per a Cal Violant. Amb aquesta carta adreçada a Hijos de Romaní y Tarrés de l'any 1882, Soteras detalla el procés final en què es troba la fabricació d'aquesta nova màquina.

Hijos de Romaní y Tarrés,
Capellades 12 Febrer de 1882.

Muy Hon. mios: Recibi su carta del 10 de los corrientes, y enterado para a manifestarle:

Que nos hemos aristado con Anton Tello, y relatado respecto a los balcones. Van pronto tenga el las lloranas, listos y haré los barandos de los balcones.

Verdad es que tenemos mucho trabajo en la máquina y trasmisión; pero todo se hará; porque ya estoy comprometido con el pendidor para la fabricación de los barandos. Está muy conforme de que Anton Tello se ponga a levantar el local para la nueva máquina.

Con otro particular, mande a D. D.
L. S. M. B.

Isidre Soteras

Don Isidro Soteras.

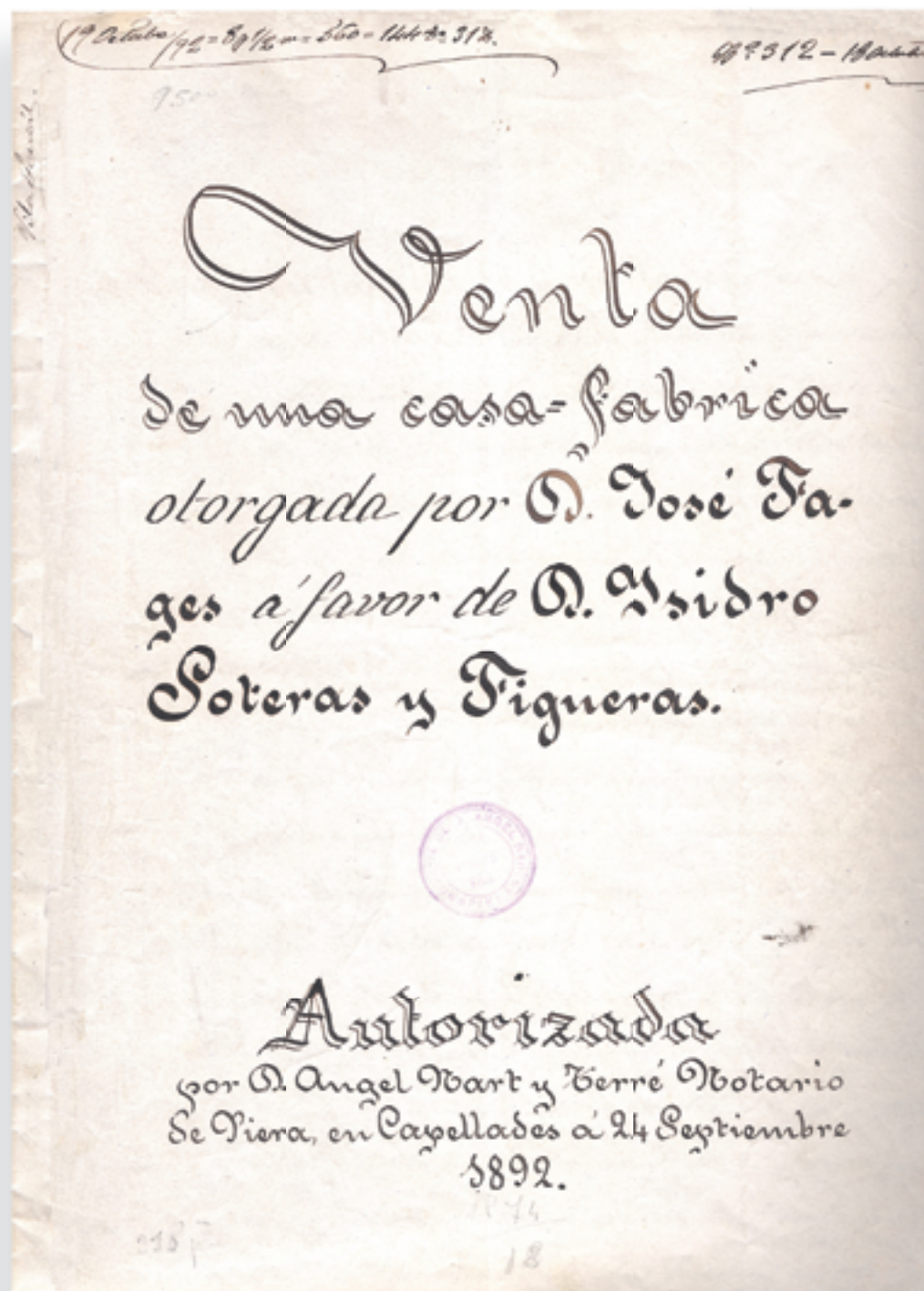
Yo, Isidro Soteras, de la Villa de Capellades, de
veinte y cinco años de edad, mil ochocientos ochenta
y seis, por Ante mí el suscrito Notario con re-
sidencia y vecindad en la citada Villa, com-
parecen Don Santiago Serra y Crusells, natu-
ral de Orpi, vecino de Barcelona, casado, fabri-
cante, de edad de cincuenta y dos años y Don Isidro
Soteras y Figueras, natural y vecino de Capellades,
casado, arrojero, de edad de cuarenta y siete años,
los cuales alegando y apareciendo tener la ap-
titud legal necesaria para celebrar este acto, han
dicho: que este último construyó a favor del pri-
mero en veinte de Julio de mil ochocientos ochenta y
seis y en veinte Enero de mil ochocientos ochenta y
seis una máquina para la elaboración de pa-
pel con sus accesorios, armaduras, trabajos y ma-
teriales empleados en las fabricas de papel que po-
see dicho Señor Serra en el término de Orpi denomina-
da vulgarmente la Nueva o del Vapor y en su consue-

Entre 1883 i 1884 Isidre Soteras construeix una picardo per a les fàbriques d'Orpi de Santiago Serra Crusells. A la imatge, el contracte de compravenda redactat el 1886.

LES MÀQUINES PICARDO

Fins al 1910 les màquines instal·lades d'aquest tipus no van deixar de créixer. Segons l'Estadística de la Contribució Industrial, el 1890 en funcionaven 14 a tot Espanya (10 a Catalunya) i el 1910 eren 61 (41 localitzades a Catalunya). El taller de Capellades va aprofitar aquesta nova oportunitat. Isidre Soteras possiblement en va fabricar algunes desenes, d'aquestes. Se'n tenen plenament documentades algunes. El 1904 se'n va fer una per a Baldomer Masana, de Sant Pere de Riudebitlles; el 1905 una altra per a Ramon Gil, de Beseit i una tercera per a Josep Mora; el 1907 una altra per a Miquel y Costas & Miquel per instal·lar al Molí Vell. El preu de les màquines oscil·lava entre les 2.000 i les 6.000 pessetes, segons amplada i característiques.

Isidre Soteras Figueras va comprar el 1892 l'anomenat Molí d'en Fages (carrer del Pilar, 2), situat just al davant del taller. Aquest vell molí comptava amb un salt d'aigua que més endavant va permetre passar el taller a l'accionament hidràulic.

GREGORIO GIL HERMANOS

FABRICANTES
DE
PAPEL Y CARTULINAS.

BECEITE.

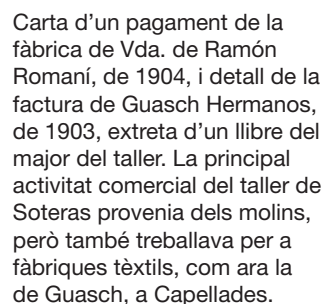
Recibido 4 de Junio de 1899

Sr. D. Isidro Soteras
Capellades

Muy Sr. D. Hemos determinado
poner un bombo en el cilindro de trozo, para labar en
ver de los cañes que hoy lo hacen, y como suponemos que
tu pronto vendrás por aquí a montar el molino del boria
observamos si te es posible y suponiendo que no es cosa de mu-
cha faena, lo fabricaríamos y asíglas para mandarte an-
tes de venir tú y lo montaras al mismo tiempo que el
molino. Los banos del cilindro tienen 16 cent. de grueso
y labales i distancias de bines a bano 68. el árbol del eje
son como tú ya recordas i tiene a la punta el espacio suficien-
te para la correa que he de hacer al bombo, de modo que
creemos que sin necesidad de una medida lo puedes hacer
y montar enviándolo por tu correo aquí.

Esperando contestar te plasear y nos digas
si en el caso de no poderlo hacer para antes de venir i estar aquí
si podrías hacer envíos con la ayuda de la casa y con efectos
esta familia te saluda tus amigos y el Sr. Gil
Gregorio Gil Hermanos

Aquesta carta de 1899 prova l'estreta relació del taller de Soteras amb els molins de Beseit. A banda de la petició d'un bombo, destaca la familiaritat en el tracte amb Isidre Soteras, proveïdor. El món del paper, per les seves dimensions, afavoria els vincles entre les parts i les visites a la zona eren freqüents, com també les estades pròximes a la família del client. A la correspondència de l'època sovint hi ha un interès final per la salut de la família que posa de manifest l'estima que es professaven.

Elvira Novira Moli Majo		Peso
1904		
Lettere	2 Cartolinee la platina de drap	
114 g	" for 4 planches per formar un carton	
	per 150 Km	
"	" 2 grossi ricami per cartoline	
	Lon - - - - -	
Capellato de Long Moli		

CONTRATO.

En la Villa de Capellades a veinte de diciembre de mil novecientos veinte y uno. El Señor Alcalde D. Pablo Vich y Fierbas, en nombre y representación de la Corporación municipal, autorizado debidamente en acuerdo Consistorial del día treintuno de Octubre de mil novecientos veinte y uno en concepto de arrendador y D. Isidro Soteras Tort mayor de edad y vecino de esta villa, con cédula personal de clase 9ª núm. 592 de fecha 10 de julio de 1921, como arrendatario, han estipulado y convenido el arriendo de un cuarto pluma de agua del manantial del común hasta 31 de Diciembre de 1926, siendo prorrogado después por quinquenios, si ninguna de las partes manifiesta lo contrario, bajo las condiciones siguientes:

- Primera:** Se arrienda a D. Isidro Soteras Tort, cinco Hectólitros diarios de agua del común, equivalentes a la citada unidad de agua a razón de ochenta pesetas anuales por pluma o por veinte Hectólitros diarios, pagaderos por trimestres anticipados al recaudador que designe el Ayuntamiento. Transcurridos quince días sin satisfacer el importe del trimestre se le quitará el agua y no le serán de abono los días clausurados por su demora en el pago. Igualmente no le serán descontados los días, hasta ocho, si la causa de la falta de agua obedece a fuerza mayor.
- Segunda:** Es obligación del arrendatario satisfacer los gastos de empalme en la tubería general el grifo de aforo y el trapillón.
- Tercera:** Los gastos de renovación y reparación, serán de cuenta del arrendatario desde el empalme con la tubería general a su domicilio, y los demás, de cuenta y cargo del arrendador. Unos y otros trabajos deberán verificarse por operarios del municipio.
- Cuarta:** El mínimo de arriendo será de un cuarto de pluma de agua o sea de cinco Hectólitros diarios; quedando prohibido en absoluto, los sub-arriendos o traslado del agua arrendada a otra finca. Únicamente será permitido repartir el agua en edificios unidos de un mismo propietario.

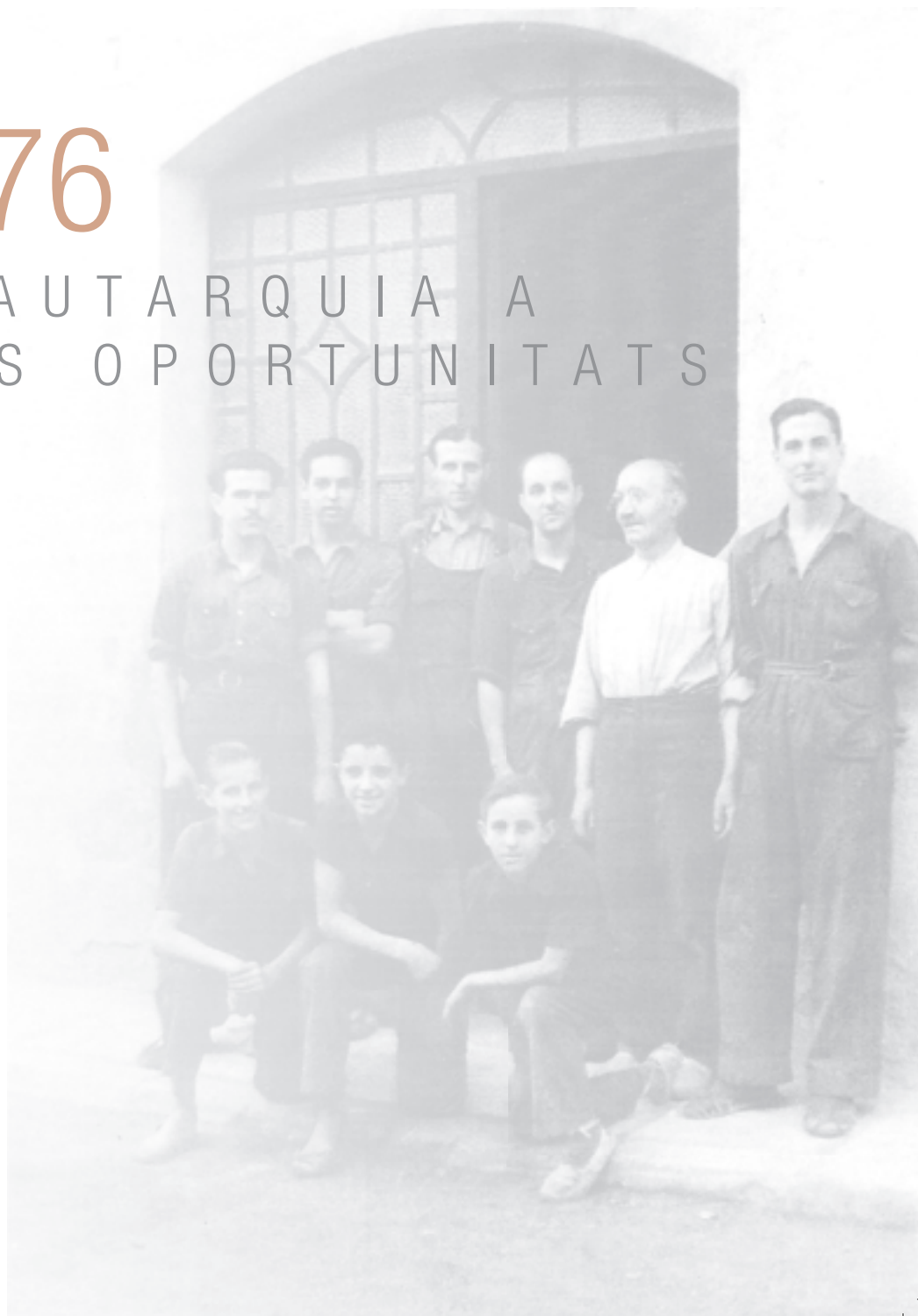
Contracte d'arrendament d'aigua de 1921 entre Isidro Soteras Tort (1874-1945) i l'ajuntament. L'aigua era fonamental per al taller, que fins llavors havia funcionat a mà o amb la força de dues mules. Isidro Soteras va fer el canvi a l'accionament hidràulic aprofitant el salt d'aigua del Molí d'en Fages. Per fer arribar l'energia al taller, que era just a l'altra banda del carrer del Pilar, va fer construir una mina que el travessava i que protegia l'eix transmissor. Amb aquest canvi es va agilitzar la fabricació de les màquines picardo.

1936-1976

DE L'AUTARQUIA A
LES NOVES OPORTUNITATS

La Guerra Civil va obrir un període de dificultats per a l'empresa dels Soterias. El primer problema fou la col·lectivització del taller durant el conflicte armat. Això va motivar que una part de la família es desplaçés a Barcelona, on Isidre Soterias Tort regentava els Banys Solé, situats als carrers Major de Gràcia, 15 i Riera de Sant Miquel, 40. Les dificultats van continuar durant el primer franquisme i encara aquests banys eren fonamentals per a la manutenció de la família Soterias. Justament el taller de Capellades va acabar tenint unes oficines a Barcelona, a l'adreça esmentada de Major de Gràcia, 15. Les dificultats de l'empresa van tenir un referent amb la sobtada mort el 1945 d'Isidre Soterias Tort i la seva dona a les mateixes instal·lacions del banys, en un accident domèstic. A partir de llavors es va fer amb el control total del negoci Isidre Soterias Poch (1901-1986) qui s'havia casat amb Vicenta Carbonell Marsà.

L'origen dels problemes fou la política econòmica aplicada per les autoritats franquistes amb un fort component autàrquic, que limitava i regulava la importació de matèries primeres i de maquinària. El taller mecànic de Capellades, com altres usuaris, s'havia de conformar amb el *cupó* aconseguit en el mercat oficial o recórrer al mercat negre. En ambdós casos, les habilitats socials d'Isidre Soterias Poch foren fonamentals per al normal funcionament de l'empresa. Perquè serveixi com a exemple de

les dificultats, un element tan bàsic com els coixinets s'havia d'anar a comprar a França. Les dificultats, però, amagaven una oportunitat per al taller de Capellades. La política econòmica aplicada va tallar les transformacions estructurals viscudes per l'economia espanyola prèviament a la Guerra Civil. El sector paperer continuava extremadament atomitzat, especialment a la zona d'influència de Capellades. Això va mantenir les oportunitats comercials a l'empresa capelladina, que continuava tenint una de les seves principals especialitzacions en la fabricació de piles holandeses. A més de treballar per a instal·lacions properes, com ara la comanda de vint piles de Miquel y Costas & Miquel, que va donar feina durant dos anys als Soteras, el taller va continuar cobrint instal·lacions a Beseit, per exemple la fàbrica Noguera.

L'economia espanyola, a poc a poc, va normalitzar el seu funcionament. En primera instància va recuperar cert dinamisme durant la dècada de 1950. Serveixi com a indicatiu que el consum per càpita de paper a Espanya va passar de 6,2 kg a 12,3 entre 1950 i 1960. Per respondre a les noves necessitats calia incorporar nova tecnologia. Per exemple, les empreses papereres de l'Anoia i de zones properes van començar a incorporar màquines contínues i tota una nova sèrie d'elements auxiliars. Com a pas previ, Isidre Soteras Poch era conscient de

la necessitat de formació dels membres de la quarta generació familiar. Així, va fer que els seus fills Isidre i Josep M. es formessin tècnicament sota el consell i supervisió de Blai Puig Salvat, enginyer, i el tercer fill, Ricard, es va formar en electromecànica a l'escola d'arts i oficis dels Salesians de Sarrià. Les dificultats per desenvolupar tecnologia pròpia a causa de la mida de l'empresa van portar a adaptar elements preexistents. A mitjan dècada de 1950, Isidre Soteras Poch va conèixer de forma directa els refinadors cònics, atès que Vda. de Ramon Romaní (Cal Violant) havia instal·lat un refinador Huguenot. El deficient funcionament d'aquest darrer va portar l'empresa capelladina a encarregar als Soteras la fabricació d'un refinador més fiable. El taller va procedir al disseny d'un refinador cònic ja disponible el 1957 i que fou presentat a la Fira Internacional de Mostres de Barcelona d'aquell any i del següent. Aquest mecanisme fou la base del desenvolupament del taller capelladí durant la dècada de 1960. Els refinadors Soteras es van instal·lar a moltes fàbriques catalanes (J. Vilaseca de Capellades, J. y M. Gomà-Camps de La Riba), valencianes (Gregorio Molina a Xàtiva o la fàbrica de cartró de l'empresa sabatera Silvestre Segarra e Hijos de la Vall d'Uixó) i altres punts d'Espanya. Finalment, se'n van acabar fabricant una setantena. També es van fabricar els anomenats refinadors gran angular. A més, es va continuar instal·lant alguna

pila holandesa fins pràcticament al final de la dècada de 1960. En aquella mateixa època es fabricaven bombes per a pasta, depuradors rotatius, blanquejadors, etc. Cal esmentar que també es va realitzar la primera exportació d'un depurador rotatiu a una fàbrica portuguesa.

En aquella mateixa època Tallers Soteras va actuar com a representant d'empreses, com ara la basca Arana (Rentería), dedicada a la fabricació de motors elèctrics de marxes variables, o la saragossana Mercier, amb certa tradició en la maquinària paperera. Aquest darrer contacte fou essencial perquè rebes-sin l'encàrrec de construir una calandra de més de cinc tones per a la naixent empresa saragossana SAICA (Sociedad Anónima Industrias Celulosa Aragonesas). Igualment, l'àmplia xarxa de coneixences d'Isidre Soteras Poch va facilitar la seva tasca d'intermediari en la compravenda de maquinària de segona mà.

Durant la dècada de 1960, superats els efectes del pla d'estabilització de 1959, l'economia espanyola va iniciar un ràpid creixement. Un altre cop el consum per càpita de paper n'és un bon indicador. Així, dels 12,3 kg de 1960 es va passar als 56,3 el 1975. El sector paperer va participar d'aquest procés de canvi. En primera instància, el nombre de fàbriques a Espanya lluny de disminuir va augmentar (de 261 empreses el 1959 a

298 el 1965). Aquesta estructura productiva molt atomitzada va afavorir l'expansió de Tallers Soteras. Però a la segona meitat de la dècada de 1960 i a principis de la de 1970, les fàbriques productives es van començar a reduir, tot anunciant un procés que va agafant cos a les quatre dècades posteriors (el 1986 únicament funcionaven 180 fàbriques a escala espanyola). La racionalització de l'estructura productiva fou paral·lela a la marginació de la tecnologia que s'oferia fins llavors i al protagonisme de mitjans més d'avantguarda. En aquest context calia que Tallers Soteras reorientés la seva producció. Havia passat a la història l'època daurada de les picardo i també de les piles holandeses.

La reorientació productiva es va fer utilitzant tecnologia estrangera, alemanya en aquest cas. Bona part de la nova tecnologia estava vinculada a la creixent importància del paper recuperat. Els contactes personals establerts per Ricard Soteras foren essencials per a aquesta reorientació. Ricard, tot aconsellat i tutelat pel seu pare, s'havia instal·lat a Alemanya, mentre al taller continuaven Isidre (centrat en qüestions tècniques) i Josep M. (més abocat als afers administratius). En primera instància, en resposta a la demanda dels clients del taller familiar i la disminució de demanda de refinadors, s'inicia la fabricació de *pulpers* a principis de la dècada de 1970. La tecnologia, en aquest cas, era de Gustav Reinhard GmbH & Co. de Hemer (Westfàlia), em-

presa mecànica especialitzada en maquinària paperera on treballava el mateix Ricard Soteras. Els primers *pulpers* es munten en unes instal·lacions auxiliars que la família tenia al Passeig, però aquest espai era petit. Les noves necessitats d'espai són la causa de l'abandó de l'antic taller familiar del carrer del Pilar per una nau més àmplia als afores de la vila. El col·lapse que està vivint l'economia va interrompre les obres d'aquest nou espai, que no fou inaugurat fins al 15 de maig de 1976. La ubicació de les noves instal·lacions dels Tallers Soteras no podia ser més simbòlica: prop de diferents molins paperers (del Molí Xic i de Cal Farreras) i a tocar del Rec Major. En aquella època, el taller de Capellades estava assolint una creixent maduresa, que va portar fins i tot a poder dissenyar i industrialitzar íntegrament una fàbrica completa de paper. L'empresa ja estava liderada des de 1968 per Josep M. Soteras Carbonell (n. 1931).

Justament, les primeres aplicacions dels *pulpers* fabricats per Soteras van mostrar la necessitat d'un despastillador. De nou, el coneixement dels fabricants alemanys a través de Ricard Soteras

fou essencial. El resultat fou una negociació amb Maschinenfabrik Wilhelm Hett K. G. (continuada per Maschinenfabrik & Gieberei Alexander Hett GmbH). A través d'aquesta via van poder fabricar, previ pagament dels corresponents *royalties*, l'esmentat despastillador. El primer fou fabricat el 1974. Més tard, vingueren el separador (amb notable èxit i amb certa orientació exportadora), el depurador, l'anomenat *screen* o classificador, etc. Amb la tecnologia de Hett fou possible que el taller capelladí s'incorporés de forma eficient al canvi tècnic, però sense renunciar a alguns dels elements que havien conformat la seva personalitat en el passat: la preparació de pastes. Aquesta transferència tecnològica fou un autèntic èxit i, per exemple, es van arribar a fabricar 118 separadors Hett, dels quals un nombre considerable van anar a parar a Sant Pere de Riudebitlles i voltants.

En aquest context d'innovació, els Tallers Soteras es van convertir en un lloc preferent per a la formació de diferents mannyans, que després van iniciar la seva trajectòria empresarial de forma independent.

Isidre Soteras Poch (1901-1986) i Vicenta Carbonell Marsà en una fotografia d'estudi. La parella es va casar a Montserrat el 4 de setembre de 1929. Isidre fou president durant uns anys del centre parroquial de Capellades, popularment conegut com a Centre Moral. El Centre era un punt d'acollida de la joventut de l'època.

El matrimoni Soteras Carbonell va tenir quatre fills. A la dreta, Montserrat, Ricard, Josep Maria i Isidre, en una fotografia d'estudi de finals de la dècada de 1940.

La família Soteras Carbonell
el dia de la celebració del
Corpus a Capellades (1952).

Imatge de la família Soteras
Carbonell a taula, cap al 1950.
Isidre Soteras Poch va mirar de
dotar els seus fills de formació
perquè col·laboressin en el
negoci familiar. Isidre i Josep
Maria van estudiar al col·legi
de Sant Antoni de Pàdua, a
Mataró i després es van formar
tècnicament amb Blai Puig
Salvat, enginyer d'una empresa
paperera de la zona. Ricard
va estudiar electromecànica
a l'Escola d'Arts i Oficis dels
salesians de Sarrià. Tots tres
van començar a treballar al
taller familiar quan van sortir
dels respectius internats.

Tallers
Soteras

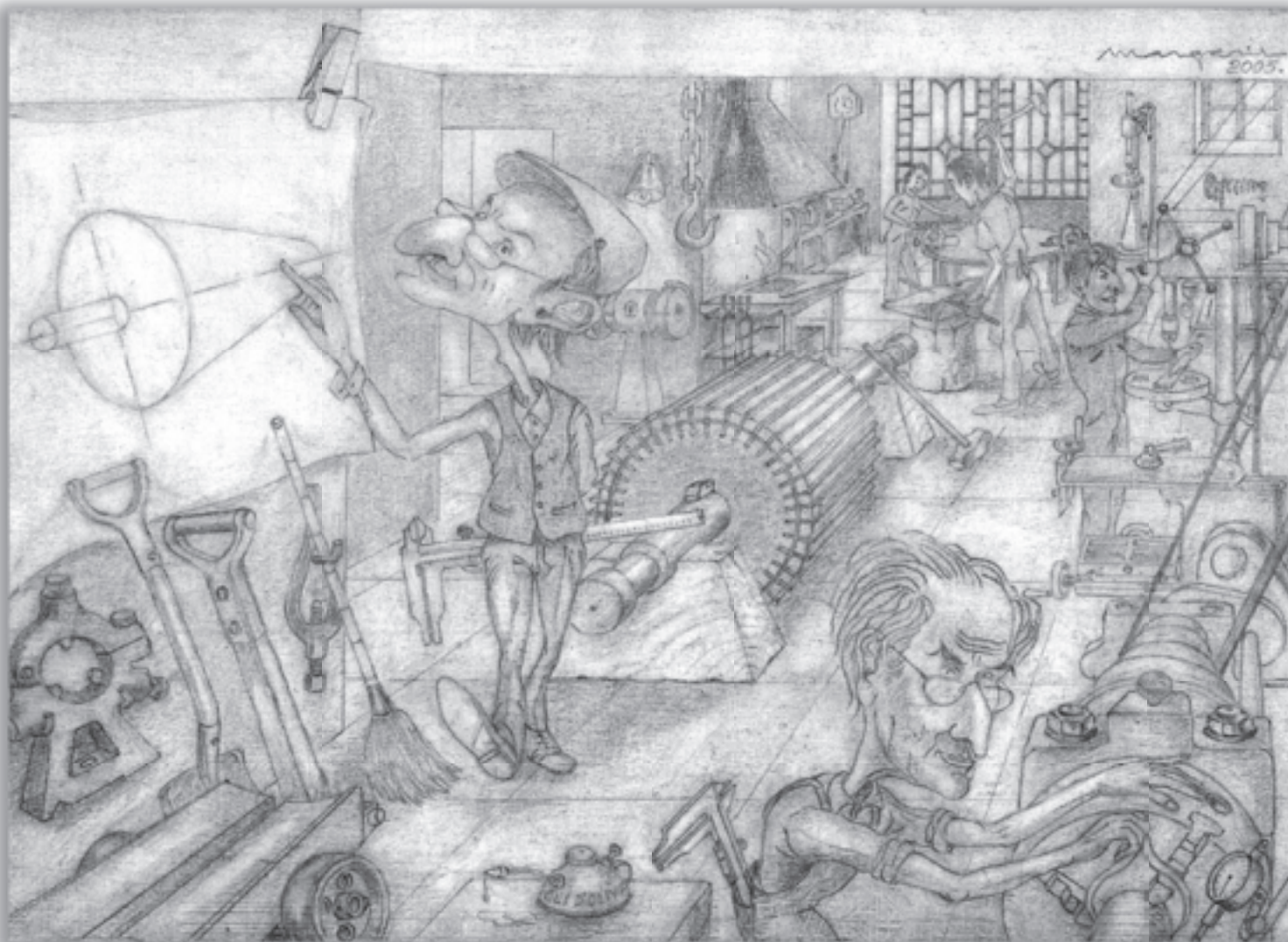
150
anys

Tres generacions de Soteras i els treballadors davant la façana de ca l'Isidre Manyà (1944). D'esquerra a dreta començant per dalt, Joaquim Castells, Rafel Espasa, Josep Siñol (Cili), Isidre Soteras Poch, Isidre Soteras Tort, Joan Costa, Isidre Soteras Carbonell, Antoni Díaz i Josep Maria Soteras.

Imatge de l'equip sencer del taller cap a finals dels anys cinquanta: d'esquerra a dreta, Isidre Soteras Carbonell, Isidre Soteras Poch, Alfred Mayans, Josep Carreras, F. Gili, F. Vergés, Josep Siñol (Cili), Josep Maria Soteras, Joan Xaus i R. Pasamonte. Poc abans de fer la fotografia, el local s'havia ampliat per incorporar una nova màquina de planejar (al darrera) i poder construir refinadors cònics de placa llarga. Aquests refinadors juntament amb els antics apareixen a la publicitat que es va fer del taller per a la Fira Internacional de Mostres de 1958.

Dibuix que Josep Maria Margarit Vich va fer el 2005 per al seu amic Josep Maria Soteras. De joves havien coincidit al taller. Margarit va fer el dibuix de memòria, reproduint en forma de caricatura el local, les màquines i els utillatges de ca l'Isidre Manyà. En primer pla, els germans Isidre i Josep Maria representant el seu rol al taller.

BANYS
SOLÉ
DE

I. SOTERAS

OBERTS
TOT L'ANY

Salmerón, 15

Riera St. Miquel, 40

Telèfon 73286

Barcelona (Gràcia)

No te cap més Sucursal

BANY 1.ª CLASSE
Id. 2.ª Id.

Sense

BANY 1.ª CLASSE
Id. 2.ª Id.

Perfumats

1.ª CLASSE amb PINOSOL 3'50 Pessetes
Id. amb COLONIA 3'50 Id.
2.ª Id. amb PINOSOL 2'75 Id.
Id. amb COLONIA 2'75 Id.

Dutxes

DE RAIG CALENT 3'00 Pessetes
Id. ESCOCESA 2'50 Id.
REGADORA FREDA I CALENTA 1'25 Id.
Id. FREDA 1'00 Id.

SERVEI A DOMICILI

2.ª CLASSE
De 30 Banyes
" 15 "
" 7 "

1.ª CLASSE SENSE ROEA
De 30 Banyes
" 15 "
" 7 "

2.ª CLASSE
De 30 Banyes
" 15 "
" 7 "

BANYES: Segó, Mídó, Bicarbonat
Id. Sulfurosos per les enfermetats de la pell
en secció separada.

Desinfecció de les banyeres després de cada servei.

Isidre Soteras Tort va destacar per la seva visió comercial. En el camp de la mecànica industrial continua construint maquinària per al sector paperer i amplia les màquines del taller (és d'aquest període l'adquisició d'un torn de quatre metres). A més, amplia el negoci amb un trull i una premsa per extreure el vi. Més endavant també regenta uns banys a Barcelona. Soteras va fer algunes modificacions per fer més rendible l'establiment, com ara canviar el sistema d'escalfament de l'aigua modificant la caldera i consumint com a combustible la pinyolada "orujo" que sortia del molí d'oli de Capellades. Més endavant, aquests banys, situats al barri de Gràcia, van ser fonamentals per a la subsistència de la família a causa de la col·lectivització dels negocis familiars durant la Guerra Civil.

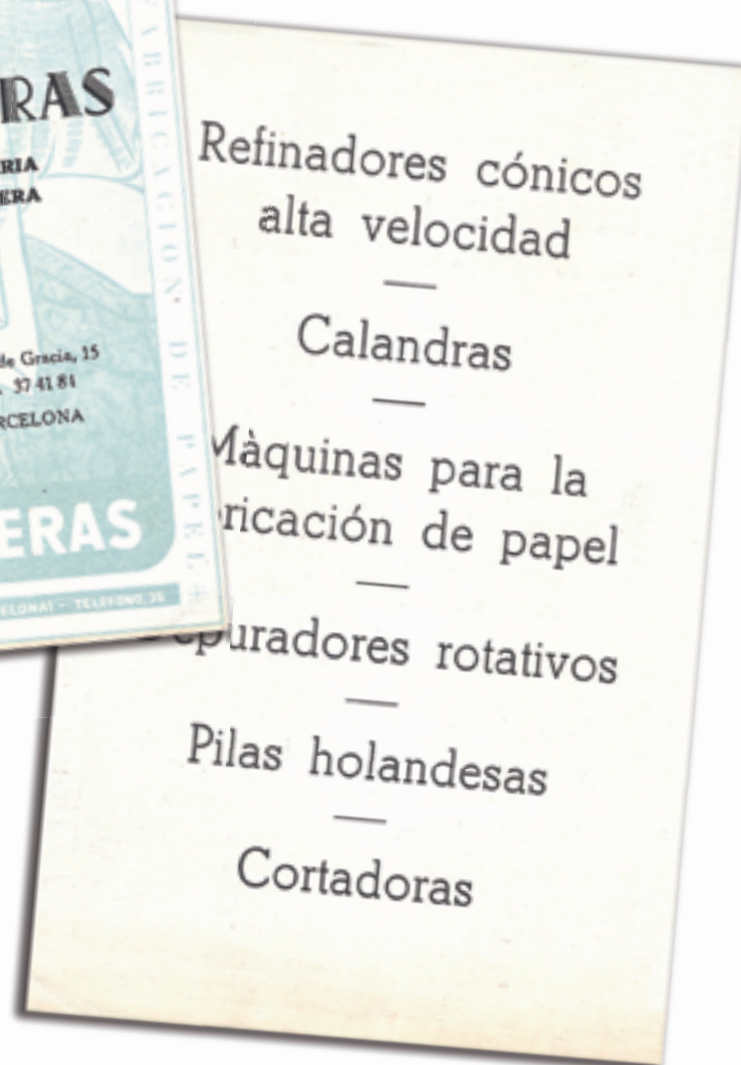

Publicitat que es projectava
als cinemes de Gràcia per
anunciar els Banys Solé
(principi dels anys trenta).

Els anys 1957 i 1958 el taller d'Isidre Soteras exposa el refinador cònic a la Fira Internacional de Mostres de Barcelona. A la publicitat editada especialment per a la fira s'anuncien refinadors (per refinar la pasta), calandres (satinadors de paper continu), màquines per a la fabricació del paper, piles holandeses i talladores. Al cartell hi ha un dibuix tramat d'una artesana japonesa fent paper i d'un joc de premses i un depurador rotatiu Soteras.

**REFINADOR DE PASTAS
DE ALTA VELOCIDAD**

SOTERAS PATENTADO

- Combinando los cuchillos del cono hueco o envolvente con las del cono móvil, según la clase, dureza y espesor del material, puede adaptarse a todos los tipos de pasta, tanto para el corte como para su hidratación, lográndose siempre resultados positivos, lo mismo en papeles gruesos que en los de pequeño gramaje.
- El recambio de cuchillos del rotor y del estator resulta fácil y práctico. En el rotor, fresado, van encajados. En el estator, su sustitución puede efectuarse fuera del refino.
- Dispone de un mecanismo de regulación accionado por juego a vis sin fin, que permite un avance suave, observable y medible mediante su regla graduada.
- De muy fácil limpieza, por simple desmontaje de sus tapas laterales.

ISIDRO SOTERAS
Talleres en: CAPELLADES: Vigna del Píon, 7 - Teléfono 56
Deposito en BARCELONA: Mayor de Gracia, 15 - Teléfono 37 41 84
Almacén en: Riera de San Miguel, 40 (Barcelona)

**A LA ATENCIÓN DE LOS SRES.
FABRICANTES DE PAPEL Y CARTÓN**
Conozcan el más poderosa auxiliar de su industria

El refinador cónico va tenir bona acollida al mercat i el taller de Soteras n'arriba a fabricar una setantena per a empreses papereres catalanes, valencianes i d'altres llocs de l'estat. A la mateixa època també es fabrica el refinador gran angular que es distingia per retenir més la pasta. A la imatge, díptic de principis dels anys cinquanta amb informació del producte.

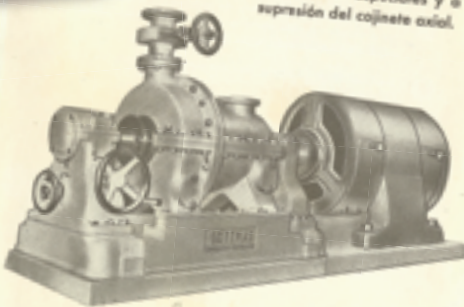
SOTERAS

ha lanzado recientemente al mercado un nuevo refinador cónico de gran velocidad, estudiadísimo en todos sus detalles, completo.

- ★ En su construcción se ha empleado la técnica más depurada y, con ella, los materiales más modernos, resultando una máquina de preparación de pasta de papel que debe ser considerada como la mejor entre las conocidas.
- ★ En muchos casos puede sustituir por completo a la pila holandesa y es útil en toda clase de pastas, ya sea a base de un solo refino o de varios de ellos en serie o en paralelo.

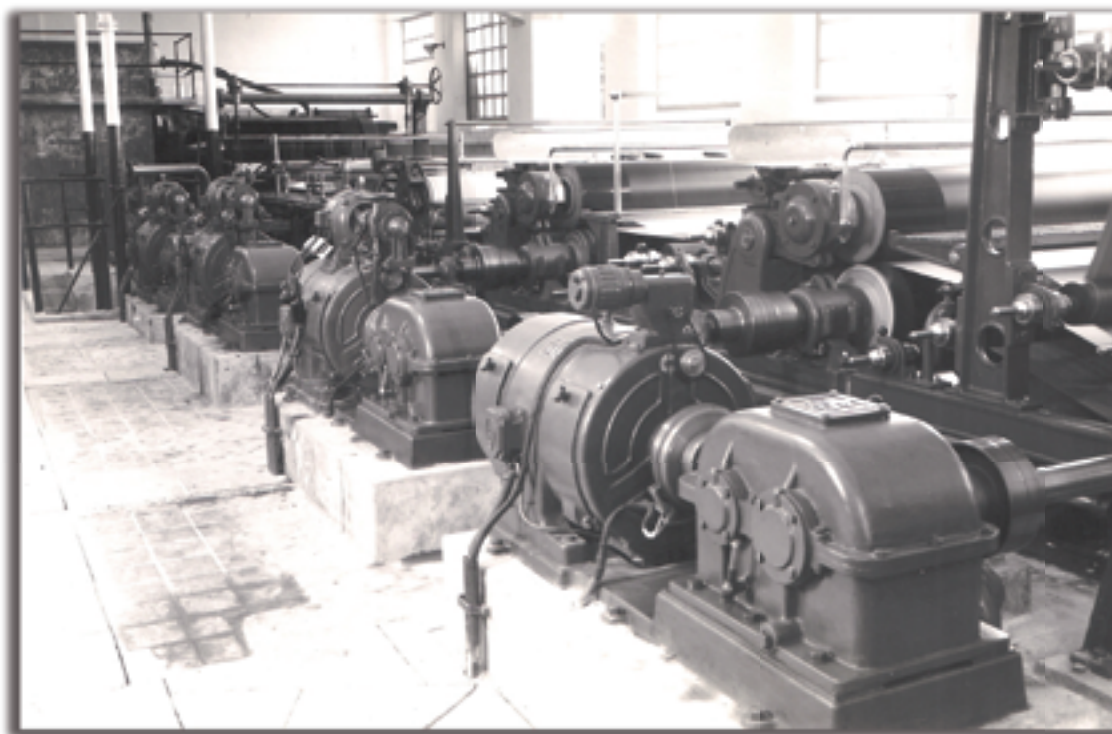
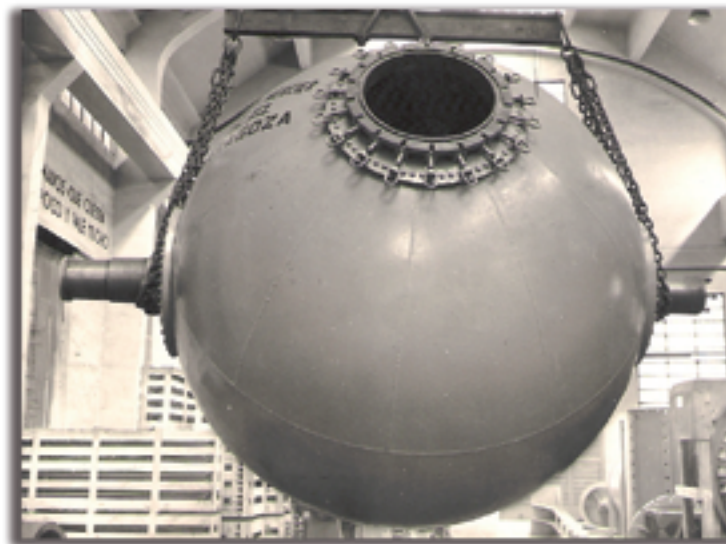
★ Su control de elaboración es perfecto y elevada la economía de su fuerza, superior a la de cualquier otro refinador de su potencia, lo que debe a sus rodamientos especiales y a la supresión del cojinete axial.

★ Esta nueva máquina ha sido probada en varias papeleras, con el más brillante resultado y aceptada con entusiasmo.

Isidre Soteras Poch va representar dues firmes comercials a la dècada de 1950: l'empresa Arana, amb seu a Rentería, i constructora de motors elèctrics de marxes variables, i l'empresa Mercier, de Saragossa, constructora de maquinària pesada i amb una certa tradició en la maquinària paperera. A la dreta, una "Ileixiadora" esfèrica de Mercier i a sota, un motor de marca variable de l'empresa basca.

A la manyeria de ca l'Isidre van rebre formació mecànica un gran nombre d'aprenents que més endavant van ser professionals del sector industrial de la zona. A la imatge de principi dels anys seixanta, i d'esquerra a dreta, Josep Siñol (Cili), Agustí Mercadé, Rafael Carrique, Anton Gómez, Joan Siñol, Josep Peña, Rosendo Busquets, Alfred Mayans, Isidre Soteras Carbonell, Jaume Pasqual, Ramon Noguera. Al fons, Teresina Borrull, que ajudava a portar la casa, i al seu costat, Isabel Soteras, filla de Josep Maria Soteras Carbonell. A la imatge, un 15 de maig, sant Isidre, a la casa-taller Soteras. Després de la jornada laboral aquest dia es convidava tothom a un berenar en què no hi faltaven les maduixes de temporada amb nata.

D'esquerra a dreta, Gustav Reinhard i la seva esposa, i Isidre Soteras, Vicenta Carbonell i Montserrat Soteras en un viatge que van fer aquests darrers a Hemer (Alemanya) per visitar Ricard Soteras, que treballava a l'empresa d'aquesta família.

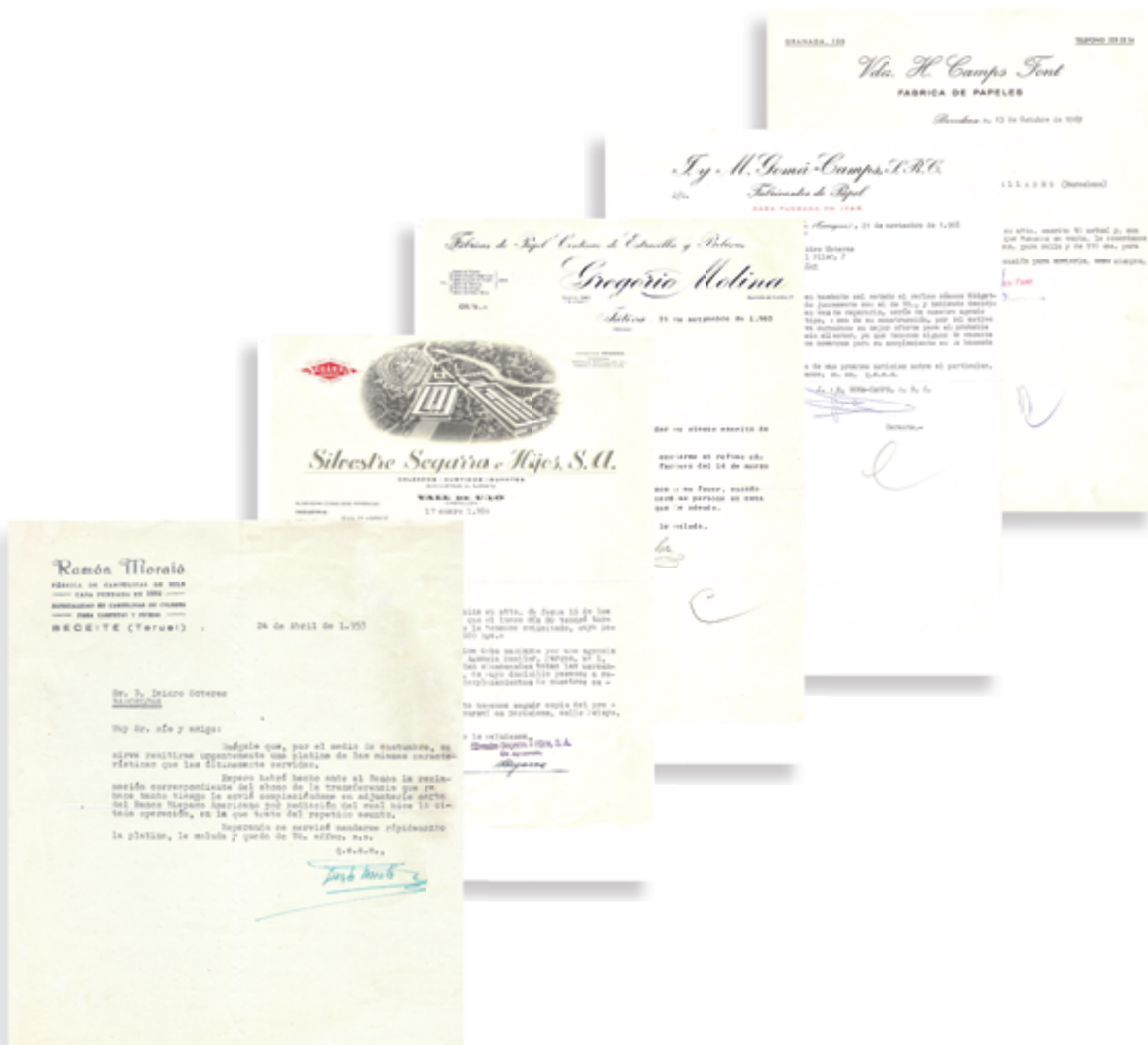

Correspondència diversa
de clients de Tallers Soteras
entre els anys 1953 i 1970. La
relació amb aquestes empreses
ja era molt antiga i amb algunes
encara s'hi treballa avui dia.

Tallers
Soteras

150
anys

Pilar Munné Sellarès amb
els seus fills Núria, Isabel,
Anna, Lluís i Josep, a les
termes romanes de Caldes
de Malavella el 1973.

Celebració de les Noces
d'Or d'Isidre Soteras Poch
i Vicenta Carbonell Marsà,
el 4 de setembre de 1979.
A la imatge, acompanyats
pels néts i les muntanyes
de Montserrat al fons.

Seguint la tradició, per sant Isidre del 1976 es van inaugurar les noves instal·lacions del taller al carrer Amador Romaní, de Capellades.

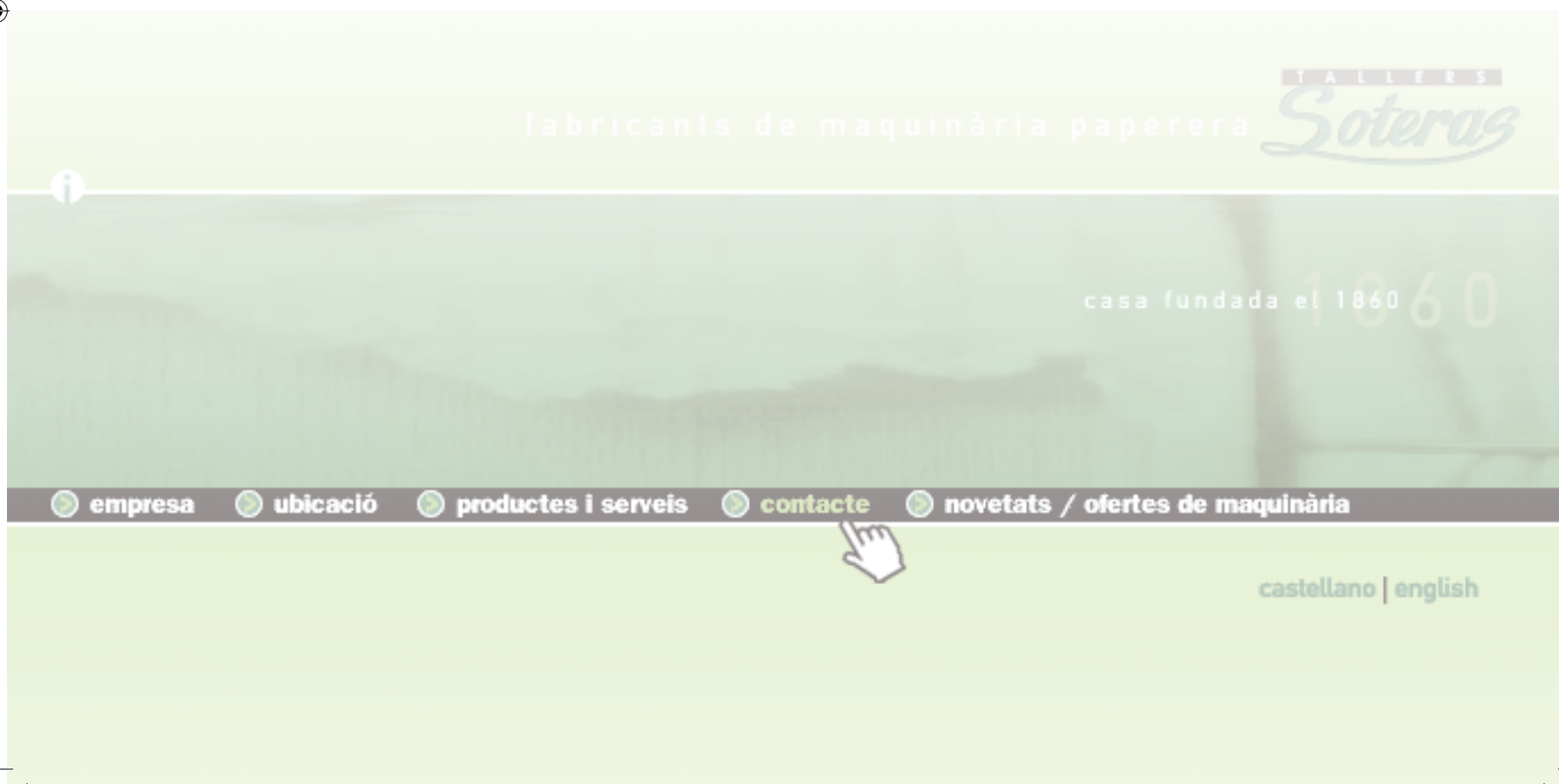

1977-2010

EL PASSAT RECENT
I LA SITUACIÓ ACTUAL

Com a resultat del procés de racionalització del sector paperer, Tallers Soteras s'ha vist afectat per la desaparició de nombroses fàbriques. Així, de les 180 papereres espanyoles de 1986 actualment només en funcionen prop de cent. Aquest tancament de gran quantitat d'empreses ha fet que el taller de Capellades hagi de tornar a repensar les seves principals línies de producció. Una de les línies de creixement dels Tallers Soteras va procedir de l'expansió del paper tissú. L'empresa capelladina aprofita aquest mercat, tot fabricant diferents tipus de màquines (com guillotines, crepadors, etc.).

També la recuperació del paper manual com a element d'expressió artística ha proporcionat un petit però significatiu mercat a través de la fabricació de piles holandeses de petita capacitat, de tòrculs, etc.

En l'actualitat, a més de la construcció de diferents tipus de maquinària paperera i del manteniment d'algunes empreses papereres de la zona, Tallers Soteras fa treballs de caldereria i estructures metàl·liques per a escenografies i fires, entre d'altres. Aquesta reorientació productiva ha estat duta a terme per la cinquena generació de la família Soteras. Qui ha pilotat aquest canvi ha estat Josep Soteras Munné (n. 1963), que lidera l'empresa des del 1996. El creixement de l'empresa queda evidenciat per

l'ampliació de l'espai productiu de les seves instal·lacions amb la inauguració d'una nova nau el 1992, destinada principalment a caldereria i amb una superfície de 700 m². Aquesta reforma coincideix amb una reformulació de l'empresa en termes societaris amb la formació de Tallers Soteras, SL.

En el present, Tallers Soteras continua essent una empresa de base exclusivament familiar. La seva plantilla està al voltant dels deu treballadors. Aquest tipus d'empresa permet ajustar-se a les necessitats concretes de clients molt específics i treballar molt sovint pràcticament a la carta. Per tant, la capacitat de resposta i la versatilitat són les principals eines competitives de Tallers Soteras.

El 16 d'abril de 1986, la Cambra de Comerç Indústria i Navegació de Barcelona va organitzar un acte de lliurament de mencions honorífiques a 254 empreses centenàries de la seva demarcació. L'acte es va celebrar al saló Daurat de la Cambra i formava part de les activitats organitzades per commemorar el centenari de l'entitat. A la fotografia, Jordi Pujol, president de la Generalitat de Catalunya, acompanyat de Josep Maria Figueras, president de la Cambra, i per Joan Hortalà, conseller d'Indústria i Energia, lliura la menció a Josep Maria Soteras.

L'any 1991 s'inicia la construcció d'una nova nau orientada a la caldereria, en la qual es fabriquen dipòsits de fins a 100.000 litres, *pulpers* de grans dimensions i s'amplia la llista de noves màquines per depurar o classificar les pastes amb la fabricació de ciclons, classificadors horitzontals (*screens*) i vibradors.

Vista de la façana principal del taller en l'actualitat. A l'esquerra, la porta que dóna accés a la nova nau. En primer pla, un moló de pila holandesa dels anys seixanta recuperat d'una fàbrica de Sant Adrià del Besòs.

Fruit de la gestió dels darrers anys, de la mà de Josep Soterias (al capdavant del taller des de 1996) s'han ampliat els serveis de l'empresa sobretot en l'àmbit paperer, però també en altres sectors. El 2006, per exemple, el taller va rebre l'encàrrec del Ballet David Campos de construir les artèries d'un cor per a l'escenografia de la producció *Turn me on*. El muntatge s'estrena el mes de juliol al Teatre Romea de Barcelona.

El 2007 es construeixen uns "camins" d'alumini per a l'exposició "Dona, un cos una vida", organitzada per la Fundació Dexeus Font, dins les activitats programades en el marc de celebració de l'Any de la Ciència 2007.

En aquesta línia d'ampliació de serveis, a Tallers Soteras, SL també es fan modificacions de màquines, ampliacions de bateries d'assecadors (com els de la imatge), i es construeixen invents enginyosos per a clients concrets –guillotines de bobines, cintes transportadores, formadors de paper. La finalitat és donar servei, però també continuar gaudint de la construcció de maquinària.

A la dreta, un camió al patí del taller carregat amb un *pulper* reconstruït i un dipòsit nou.

Per a Tallers Soteras, aquest darrer període ha estat d'expansió pel que fa a la diversificació de feines i també de canvi en la relació proveïdor-client. Són importants la comunicació i la difusió dels productes. També s'amplia la publicitat en alguns mitjans i s'aprofiten fires, com la de Maqpaper a Igualada, que contribueixen a donar a conèixer l'empresa dins del sector. Josep Maria Soteras conversa amb uns visitants interessats en la pila holandesa de 30 litres, durant la Fira Maqpaper de 2001.

Imatge de grup a la Fira Maqpaper d'Igualada (2009): Josep Maria Soteras Carbonell amb el seu fill Josep Soteras Munné i els seus néts Pau i Adam.

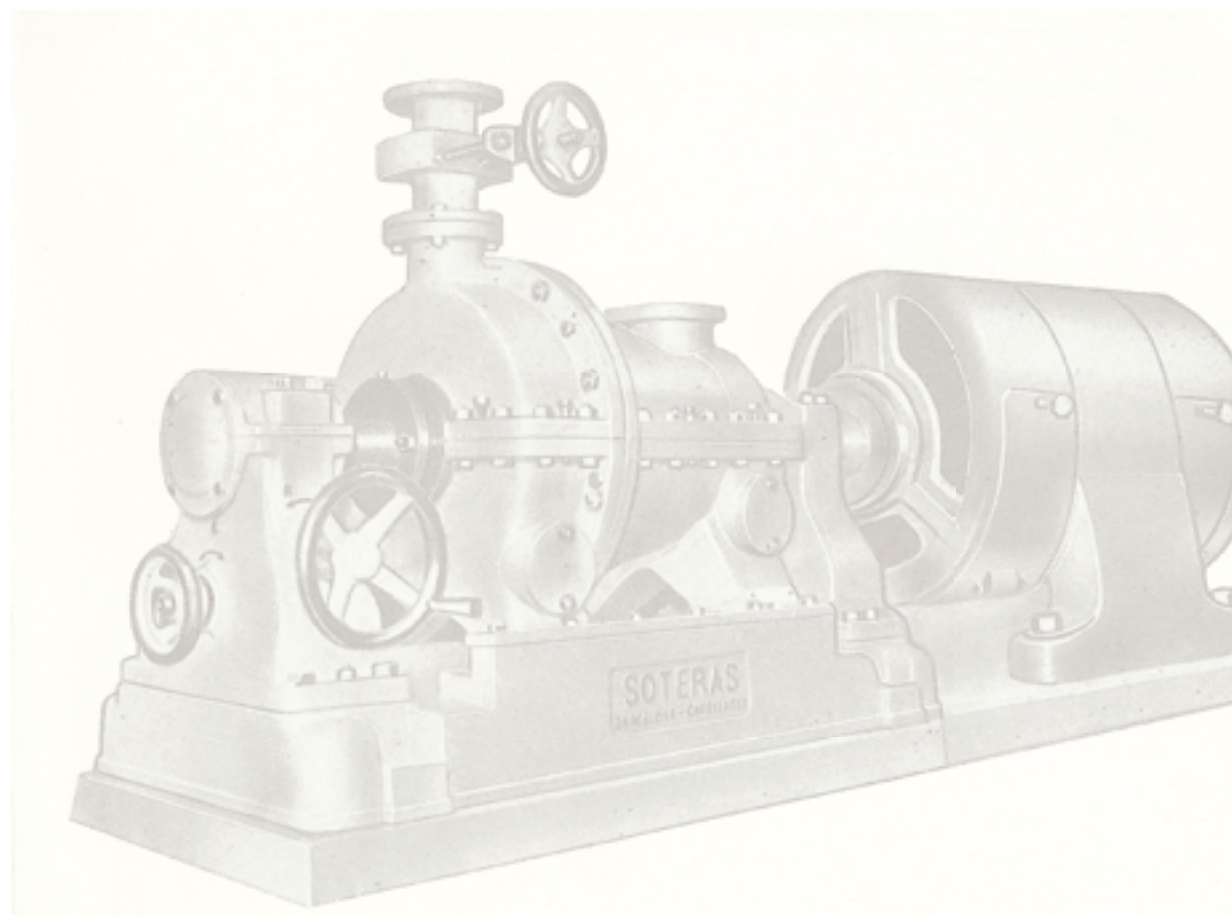
Foto de l'equip actual de Tallers Soteras al pati de l'empresa. D'esquerra a dreta, Josep Soteras Munné, Josep M. Soteras Carbonell, Isidre Soteras Cardona, Lluís Soteras Munné, Abel Rodríguez, Manuel Ferrera, Antonio Pérez, Miquel Manzano, Antoni Valls, Álvaro Cercas, Iolanda Cervera i Cristina Molner (setembre 2010).

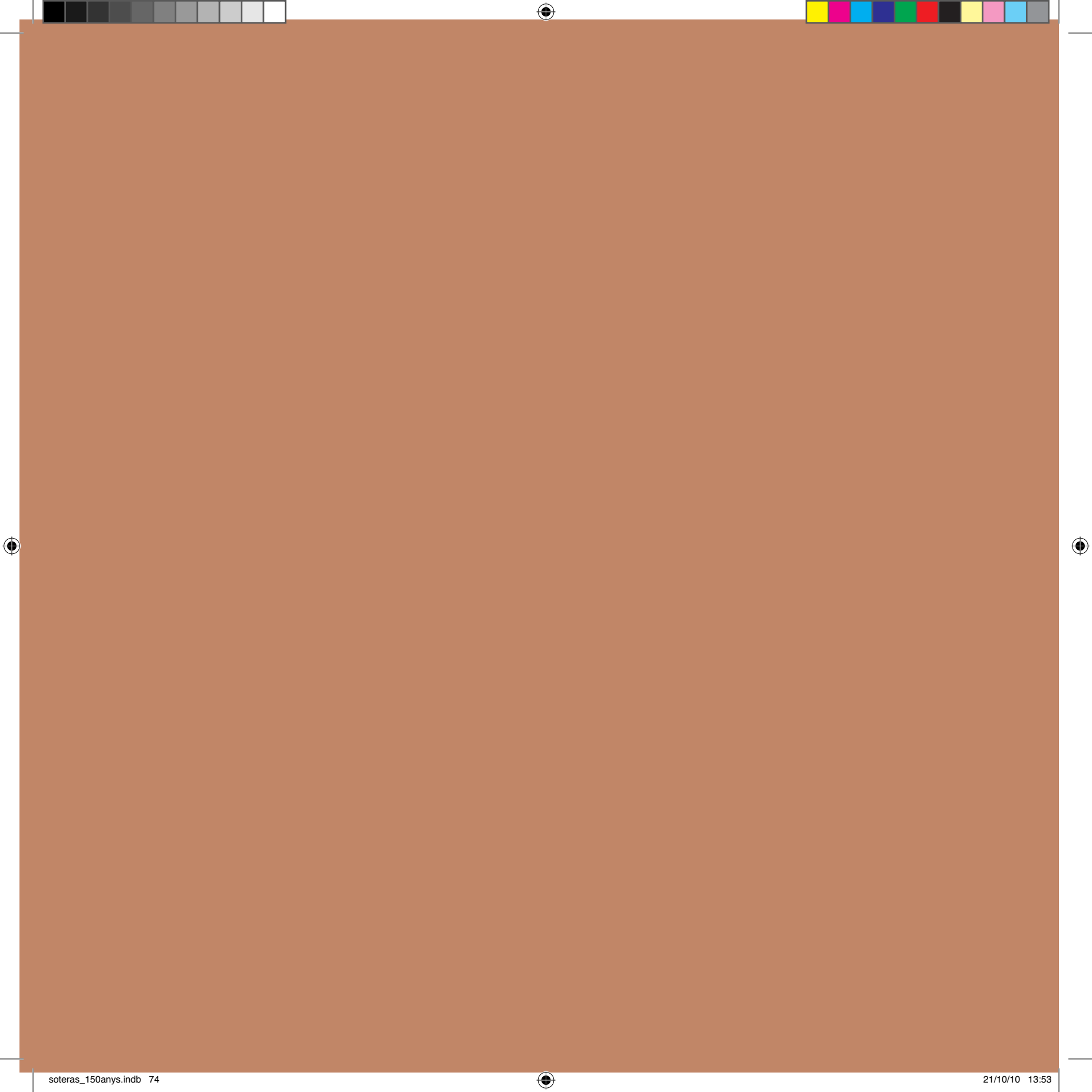

APÈNDIX

IMATGES DE MÀQUINES CONSTRUÏDES PER TALLERS SOTERAS (1 9 5 0 - 2 0 1 0)

Màquina circular
talladora de draps

Depurador rotatiu Wandel

Bombo

Bombo rentador

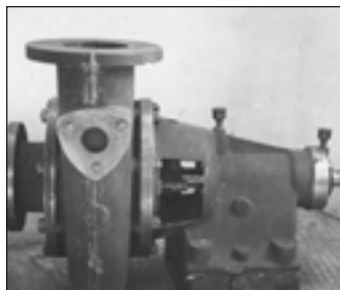

Bombo blanquejador

Pila holandesa

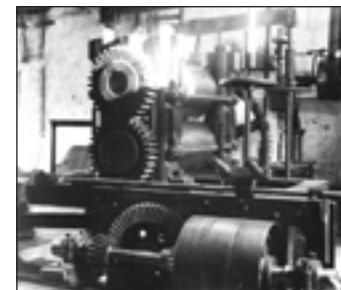

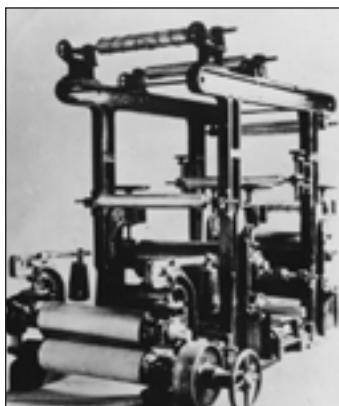
Bomba de pasta i aigua

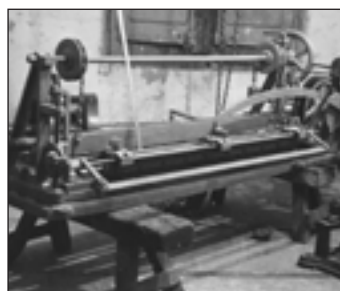
Calandra de 5.000 kg

Setinador de dos cilindres

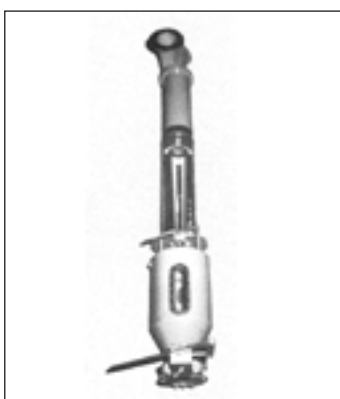
Bancades amb premses i corrons

Brunyidora per a cartrons
per a pedra àgata

Despastilladors HH 410/435

Depurador de pasta
espessa Hett

Depurador Separator per a
cossos no pesants

Pulper convencional

Pulper helicoidal

Screen classificadors tipus 700

Màquina per fer tubs de cartró

Dipòsits grans amb o sense agitador

Pila holandesa de laboratori

Cicló vertical motoritzat

Cintes transportadores

Guillotina

TALLERS SOTERAS, 150 ANYS
s'ha acabat d'imprimir a Capellades
el mes d'octubre de 2010,
als Tallers Gràfics Romanyà Valls.

Les impressions de la coberta i la tripa s'han fet
sobre cartolina Kraft blanca de 300 grams
i paper Primera Vilaseca Plus de 140 grams,
gentilesa de Paperera Munné i J. Vilaseca,
respectivament.

